

Súd: Okresný súd Svidník
Spisová značka: 4P/17/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8622200885
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 06. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Tomáš Saraka
ECLI: ECLI:SK:OSSK:2022:8622200885.1

Uznesenie

Okresný súd Svidník v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa P. R., nar.XX.XX.XXXX, trvale bytom T.. F. XXX/XX, XXX XX F., toho času Y. XXX/X, XXX XX Svidník zastúpené kolíznym opatrovníkom - Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Bardejov, pracovisko Svidník, dieťa rodičov: matky K. T., rod. T., nar.XX.XX.XXXX, trvale bytom T.. F. XXX/XX, XXX XX F., toho času Y. XXX/X, XXX XX F. zastúpenej Centrom právnej pomoci určenou advokátkou Mgr. Zuzanou Vaňkovou, so sídlom Sov. hrdinov 200/33, 089 01 Svidník a otca U. R., nar.XX.XX.XXXX, trvale bytom T.. F. XXX/XX, XXX XX F. o návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia, takto

r o z h o d o l :

I. Návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia z a m i e t a .

II. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Návrhom doručeným tunajšiemu súdu dňa XX.XX.XXXX sa matka maloletého domáhala nariadenia neodkladného opatrenia tak, že žiadala, aby súd maloletého zveril do jej osobnej starostlivosti s tým, že ona ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok, ďalej aby otcovi uložil povinnosť prispievať na výživu maloletého sumou 150,-eur mesačne od podania návrhu vždy k 15.dňu v mesiaci a aby upravil styk otca s maloletým tak, že otec bude oprávnený stretávať sa s maloletým každý párnny víkend v mesiaci od piatka od 16:00 hod. do nedele do 18:00 hod. a v čase, keď sa otec zdržiava v mieste trvalého bydliska každý utorok v čase od 15:30 hod. do 18:00 hod. a každý štvrtok od 15:30 hod. do 18:00 hod. s tým, že neodkladné opatrenie bude trvať do právoplatného skončenia konania o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému.

2. Návrh odôvodnila tým, že s otcom maloletého neuzavreli manželstvo, ale založili si spoločnú domácnosť v byte na adrese otca dieťaťa, pričom spočiatku bolo ich spolužitie harmonické a bez vážnejších problémov, prvé vážne problémy začali neskôr po narodení syna, nakoľko otec pracuje v zahraničí a matka s maloletým boli sami a o všetko sa musela starať ona. Tvrdila, že pre nezhody dochádzalo k hádkam s otcom maloletého, preto sa odsťahovala zo spoločnej domácnosti a toho času s maloletým býva v byte svojho otca vo Svidníku. Uviedla, že dlhý čas zvažovala, či má opustiť spoločnú domácnosť najmä s ohľadom na potreby syna, na jeho vzťah s otcom a pocit domova. Nakoniec však zo spoločnej domácnosti aj so synom odišla, pretože nezhody v domácnosti mali horší vplyv na synovu pohodu a nechcela, aby bol v prostredí, kde si s otcom dieťaťa nerozumejú. Podľa tvrdenia matky v návrhu maloletý navštevuje materskú školu, väčšinu času trávi s matkou, keďže otec pracuje

-2-

4P/17/2022

v Nemecku ako živnostník, ale rád trávi čas aj so svojim otcom, no vzhľadom k tomu, že medzi ňou a otcom dieťaťa vznikajú často nedorozumenia a navrhovateľka má obavy, že otec dieťaťa nebude vždy súhlasiť s tým, kedy sa môže so synom stretávať, prípadne že nie vždy sa môže so synom stretnúť kedy chce, má za to, že je potrebné neodkladným opatrením zveriť maloletého do jej osobnej starostlivosti

a dočasne upraviť výkon rodičovských práv a povinností k maloletému na čas do právoplatného rozhodnutia súdu vo veci. Matka v návrhu uviedla, že aj teraz umožňuje otcovi stretávanie sa s maloletým a chce aby sa maloletý s otcom stretával, otec je však niekedy veľmi nástojčivý, pretože chce tráviť čas so synom, v čom mu ona chce vyjsť v ústrety a v žiadnom prípade mu v stretávaní so synom nechce brániť, nakoľko rozumie potrebe vzťahu s otcom pre zdravý vývin syna. Otec má podľa nej problém pochopiť, že maloletý je vo veku, kedy potrebuje, aby jeho denný režim bol dodržiavaný, aby si dobre zvykol na návštevu materskej školy a naučil sa režimu v nej, otec chce so synom tráviť celé dni aj v čase, keď má byť v škôlke a preto ho niekedy zo škôlky ospravedlní, čím mu podľa matky sťažuje proces návyku na režim a s takýmto prístupom matka nesúhlasí. Má obavu, že syn si zvykne na možnosť ostať doma, keď bude chcieť a vznikne problém, nakoľko ona chce po rodičovskej dovolenke začať pracovať, aby sa mohla finančne osamostatniť. Uviedla, že otec ťažko chápe, že ona má so synom nejaký program a že v tom čase sa s ním nemôže stretnúť, a aj keď sa snaží vždy vyhovieť požiadavkám otca, nie vždy je to možné. Otec chce napríklad so synom telefonovať každý večer pred spaním, ale ide o malé dieťa, ktoré ešte nemá ani 3 roky a má veľa záujmov a aktivít, ktoré nie je ochotný prerušiť vždy, keď otec zavolá, nie vždy chce s otcom telefonovať a otec v tom vidí zámer matky, čo nie je pravda. Tvrdila, že v záujme dieťaťa preto navrhuje nariadiť neodkladné opatrenie tak, aby bolo pre otca a matku jasné a zrozumiteľné a nedochádzalo k nedorozumeniam a konfliktom, ktoré by boli na ujmu maloletému. Naliehavosť úpravy stretávania odôvodnila obavou, že medzi ňou a otcom budú vznikať ďalšie a ďalšie nezhody, ktoré vyústia do hádok a osočovania, čo nie je v záujme ich syna. Otec podľa nej vzhľadom k svojej povahe potrebuje upraviť styk so synom, aby mal autoritou ktorou je súd presne určený čas, nakoľko má obavu, že slovná agresivita sa bude stupňovať a ovplyvňovať komunikáciu medzi nimi natoľko, že nebude možné realizovať stretávanie otca so synom bez toho, aby došlo k traumatizácii syna, ktorý nemá byť svedkom hádok medzi rodičmi. Navrhovanú úpravu stretávania odôvodnila tým, že otec je väčšinu mesiaca mimo bydliska, pracuje v zahraničí, nevie uviesť výšku jeho príjmu, jej príjmom je len rodičovský príspevok a rodinné prídavky na maloletého vo výške 409,68 eur mesačne. V návrhu špecifikovala svoje výdavky a uviedla, že otec na výživu syna prispieva sumou 150,-eur mesačne.

3. V návrhu ako dôkaz na preukázanie svojich tvrdení matka označila a predložila k nemu len rodný list maloletého.

4. Uznesením zo dňa 14.06.2022 súd ustanovil za kolízneho opatrovníka na konanie o návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Bardejov, pracovisko Svidník, ktorý v správe zo dňa 22.06.2022 uviedol, že rodičia maloletého žijú v oddelených domácnostiach vo Svidníku, prešetriť vzhľadom na krátkosť času bolo možné nateraz len pomery matky, keďže otec sa momentálne zdržiava v zahraničí. Z vyjadrenia matky je zrejmé, že návrh podala z dôvodov, ktoré spočívajú vo vzájomných hádkach a konfliktoch medzi rodičmi, uvedomuje si však skutočnosť, že situácia nie je až tak vyhrotená, aby sa riešila urýchlene, neodkladným opatrením. Matka zvažuje podanie návrhu na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému, kde by mohla prebehnúť dohoda rodičov ohľadne maloletého, ktorý má rád oboch rodičov, s otcom je v neustálom kontakte. Otec keď

-3-

4P/17/2022

je v mieste bydliska, berie si syna aj na týždeň, maloletý u neho prespáva. Matke v tom čase veľmi chýba, avšak nechce brániť otcovi v styku s maloletým. Jasné pravidlá správania, ktorými by predišli nedorozumeniam by však uvítala. V čase, keď je otec v práci, udržiavajú s maloletým kontakt cez sociálne siete a vidia sa cez videohovory.

5. Podľa správy kolízneho opatrovníka dieťa nepociťuje údajne konflikty medzi rodičmi, ktoré sa zintenzívnili od januára 2022, kedy matka so synom opustili spoločnú domácnosť a odišli bývať k matkinmu otcovi, matka sa snaží dieťaťu vysvetľovať, aby chodilo k ockovi.

6. Kolízny opatrovník v závere správy uviedol, že predbežne môže konštatovať, že maloletý má u matky vytvorené bezpečné prostredie a vhodné podmienky na výchovu a starostlivosť. Jeho potreby sú matkou zabezpečované včas a náležitým spôsobom, jeho život, zdravie a vývin nie je ohrozený. Kolízny opatrovník nechal na zvážení súdu, či je potrebné riešiť situáciu maloletého dieťaťa neodkladným opatrením.

7. Konanie iniciované matkou spadá pod zákonnú úpravu zákona č.161/2015 Z.z., Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“).

8. Podľa § 2 ods.1 CMP na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

9. Procesná úprava neodkladných opatrení v CMP sa spravuje obdobným režimom, ako v prípade ostatných inštitútov (§ 2 ods.1 CMP). Aj v tomto prípade teda hlavná úprava neodkladných opatrení, aj čo do formálnych náležitostí, či účinkov je upravená v § 324 až 342 Civilného sporového poriadku a v CMP sú vymedzené určité ustanovenia, ktoré predstavujú osobitosti oproti všeobecnej úprave v Civilnom sporovom poriadku. Toto potvrdzuje aj označenie marginálnej rubriky „niektoré ustanovenia o neodkladných a iných opatreniach“ (§ 360 až § 369 CMP).

10. Neodkladné opatrenie možno na návrh nariadiť pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení vtedy, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená a ak sledovaný účel nemožno dosiahnuť zabezpečovacím opatrením (§ 324 a § 325 ods.1 CSP).

11. Podľa § 326 ods.1 a 2 CSP v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia sa popri náležitostiach žaloby podľa § 132 uvedie opísanie rozhodujúcich skutočností odôvodňujúcich potrebu neodkladnej úpravy pomerov alebo obavu, že exekúcia bude ohrozená, opísanie skutočností hodnoverne osvedčujúcich dôvodnosť a trvanie nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana a musí byť z neho zrejmé, akého neodkladného opatrenia sa navrhovateľ domáha. K návrhu musí navrhovateľ pripojiť listiny, na ktoré sa odvoláva.

12. Podľa § 328 ods.1 CSP ak súd nepostupoval podľa § 327, nariadi neodkladné opatrenie, ak sú splnené podmienky podľa § 325 ods. 1, inak návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietne.

13. Podľa § 329 ods.1 CSP súd môže rozhodnúť o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia aj bez výsluchu a vyjadrenia strán a bez nariadenia pojednávania.

-4-

4P/17/2022

14. Podľa § 329 ods.2 a 3 CSP pre neodkladné opatrenie je rozhodujúci stav v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie. Ak po vydaní uznesenia, ktorým bol zamietnutý návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, dôjde k zmene skutkových okolností významných pre rozhodnutie, nezakladá právoplatné rozhodnutie, ktorým bol zamietnutý návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, prekážku rozhodnutej veci.

15. Podľa § 330 ods.1 a 1 CSP súd môže určiť, že neodkladné opatrenie bude trvať len po určený čas. Ak to povaha veci pripúšťa, súd môže nariadiť neodkladné opatrenie, ktorého obsah by bol totožný s výrokom vo veci samej.

16. Podľa § 366 CMP neodkladným opatrením môže súd nariadiť platiť výživné v nevyhnutnej miere.

17. Podľa § 234 ods. 2 CSP ak nie je ďalej ustanovené inak, použijú sa na uznesenie primerane ustanovenia o rozsudku.

18. Vzhľadom na podaný návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, postupujúc podľa § 328 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a v lehote tam uvedenej (ktorá je do 30 dní od doručenia návrhu, nakoľko nejedná sa o návrh podľa § 367 ods.2 CMP), pristúpil súd k rozhodnutiu o tomto návrhu, pričom vzhľadom na nesplnenie zákonných podmienok na nariadenie neodkladného opatrenia ho musel v celom rozsahu zamietnuť, a to z týchto dôvodov.

19. Vychádzajúc z obsahu návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a jediného matkou k nemu pripojeného dôkazu (rodného listu maloletého) a tiež vychádzajúc z obsahu správy a vyjadrenia kolízneho opatrovníka súd nemá za osvedčené, že nariadenie neodkladného opatrenia je tu nateraz nevyhnutné a potrebné v záujme maloletého. Už z názvu inštitútu ktorý matka uplatnila (neodkladné opatrenie) pritom vyplýva, že v každom konkrétnom prípade treba v konkrétnych skutkových okolnostiach osvedčiť neodkladnosť, teda výnimočnosť požadovaného zásahu zo strany súdu neumožňujúcu čakať na rozhodnutie vo veci samej. Tu nebolo osvedčené, že ide o taký prípad,

čo potvrdila aj sama matka, keď podľa správy kolízneho opatrovníka sama uviedla, že si uvedomuje skutočnosť, že situácia nie je tak vyhrotená, aby sa riešila urýchlene, neodkladným opatrením, že skôr zvažuje podanie návrhu vo veci samej o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností, kde by mohla prebehnúť dohoda rodičov ohľadne maloletého. Zo správy kolízneho opatrovníka zároveň vyplýva, že dieťa nepociťuje konflikty medzi rodičmi. Nebolo preto osvedčené, že ide o prípad, kde by naliehavosť, nevyhnutnosť, neodkladnosť riešenia formou takej úpravy umožňovali a odôvodňovali ustúpiť od záujmu na úplnom a komplexnom zistení skutočného stavu veci, po vyjadrení otca, čo je možné uskutočniť v zásade len v konaní vo veci samej (vzhľadom na krátku lehotu pre rozhodnutie o návrhu na neodkladné opatrenia a skutočnosť, že v tomto konaní nevykonáva sa dokazovanie).

20. Z návrhu je zrejmé, že rodičia maloletého nie sú manželmi, nežijú spolu, maloletý býva s matkou.

21. Podľa § 28 ods.1 a 2 Zákona o rodine súčasťou rodičovských práv a povinností sú najmä

a) sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývin maloletého dieťaťa,
-5-
4P/17/2022

b) zastupovanie maloletého dieťaťa,

c) správa majetku maloletého dieťaťa.

(2)

Rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia. Pri ich výkone sú povinní chrániť záujmy maloletého dieťaťa.

22. Podľa § 36 ods.1 Zákona o rodine rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti. Ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak to vyžadujú pomery v rodine, súd môže upraviť styk dieťaťa aj s blízkymi osobami. Ustanovenia § 24 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/36/20170701>>, § 25 a 26 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/36/20170701>> sa použijú primerane.

23. Čo sa týka tej časti návrhu, kde matka žiadala zveriť maloletého do jej osobnej starostlivosti a ota zaviazat' prispievať na jeho výživu sumou 150,-eur mesačne, tu je nemožnosť rozhodnúť o tom formou neodkladného opatrenia zrejme už priamo z návrhu, lebo z neho vyplýva, že otec na výživu matke, ktorá má maloletého vo faktickej osobnej starostlivosti sumou 150,-eur mesačne riadne, dobrovoľne prispieva. Zo zákonnej úpravy neodkladných opatrení vyplýva, že pokiaľ sa konanie o neodkladnom opatrení, ktorým sa žiada nariadiť platiť výživné v nevyhnutnej miere začína na návrh „musí navrhovateľ v návrhu popri všeobecných náležitostiach v súlade s § 127 CSP preukázať potrebu bezodkladnej úpravy pomerov v kontexte potreby uloženia povinnosti platiť výživné v nevyhnutnej miere v rozsahu ustanovenia § 326 CSP“. K tomu pozri Smyčková, R., Števec, M., Tomašovič, M., Kotrecová, A. a kol. Civilný mimosporový poriadok. Komentár. 1.vydanie. Bratislava. : C.H.Beck, 2017, 997 s., z ktorého súd citoval.

24. Vyššie uvedené návrh matky nespĺňa a vzhľadom na riadne plnenie vyživovacej povinnosti otcom v matkou žiadanej výške spĺňať ani nemôže, čím matka neosvedčila potrebu bezodkladnej úpravy pomerov v kontexte potreby uloženia povinnosti platiť výživné v nevyhnutnej miere v rozsahu ustanovenia § 326 CSP. V návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia sa musí uviesť opísanie rozhodujúcich skutočností odôvodňujúcich potrebu neodkladnej úpravy pomerov alebo obavu, že exekúcia bude ohrozená (§ 326 ods.1 CSP). V návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia tak chýba osvedčenie už základnej skutočnosti nevyhnutnej pre vyhovie návrhu pokiaľ ide o úpravu osobnej starostlivosti a výživného, keď matka ani netvrdí, žeby otec mal výhrady (žeby nebola dohoda rodičov) o osobnej starostlivosti a že by vyživovaciu povinnosť k maloletému, ktorá je jeho zákonnou povinnosťou otec dobrovoľne neplnil, resp. žeby ju neplnil kedykoľvek v minulosti. V zmysle ust. § 366 CMP, neodkladným opatrením môže súd nariadiť platiť výživné v nevyhnutnej miere. Matka neosvedčila existenciu naliehavej potreby okamžitého zásahu súdom, ktorá je v prípade maloletých detí daná tým, že ich výživa je vážne ohrozená. Matka v návrhu nie len že neosvedčila, ale ani neuviedla, žeby otec vyživovaciu povinnosť neplnil, že bez priznania nevyhnutného výživného sú život, či zdravie maloletého ohrozené (podporne vid' napr. uznesenie Krajského súdu v Košiciach zo dňa 05.01.2022 sp.zn.8CoP/314/2021). Práve naopak, matka sama uviedla, že otec vyživovaciu povinnosť plní, čo vylučuje nariadenie neodkladného opatrenia v danej časti.

25. Vzhľadom na zákonnú úpravu v zákone o rodine, podľa ktorého (§ 36 ods.1) rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich

-6-

4P/17/2022

rodičovských práv a povinností a len ak sa nedohodnú, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti a tiež vzhľadom na § 62 ods.1 a 2 Zákona o rodine, podľa ktorého plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť pričom obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov je zrejme, že na nariadenie neodkladného opatrenia musí byť osvedčené minimálne tvrdením, že rodič svoju zákonnú vyživovaciu povinnosť neplní a že neexistuje dohoda rodičov úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností.

26. Keďže z návrhu vyplýva, že pokiaľ ide o osobnú starostlivosť a vyživovaciu povinnosť, dohoda existuje, otec ju rešpektuje a vyživovaciu povinnosť riadne plní, je vylúčené nariadenie neodkladného opatrenia.

27. Účelom neodkladného opatrenia je rýchlá úprava právnych pomerov účastníkov. Neodkladné opatrenie súd vydá vtedy, ak má preukázané, že riešenie situácie maloletého dieťaťa neznesie odklad, t. j. keď je priamo ohrozená jeho výživa alebo keď musí byť okamžite vyňaté z doterajšieho výchovného prostredia, prípadne, ak ide o iné dôležité záujmy. Účelom neodkladných opatrení vo veciach maloletých je poskytnutie preventívnej ochrany ich právam a záujmom ešte pred ich porušením, či ohrozením. Z návrhu preto musí bezpodmienečne vyplývať, či a prečo také porušenie, či ohrozenie hrozí. Súd si ho nemôže domýšľať. Všeobecné zásady charakterizujúce inštitút neodkladného opatrenia sa vzťahujú aj na konanie vo veciach maloletých, v ktorom sú súdy povinné prioritne chrániť záujmy maloletých detí a prioritne poskytnúť zvýšenú ochranu ich právam. V konaní starostlivosti súdu o maloleté deti pri nariadení neodkladného opatrenia je súd v záujme maloletého dieťaťa povinný starostlivo uvážiť, či sú pre také opatrenie splnené všetky zákonné podmienky. Pre súd je prioritou záujem maloletého dieťaťa a vytvorenie stavu spravodlivej rovnováhy medzi záujmom dieťaťa a jeho rodičmi, pričom zvláštny význam sa kladie na záujem dieťaťa, ktorý má mať prednosť pred záujmom rodiča a neumožňuje rodičovi vynútiť si také opatrenia, ktoré by ohrozovali zdravie a rozvoj dieťaťa.

28. Nateraz matkou uvedené okolnosti nemožno vyhodnotiť tak, že opodstatňujú naliehavú potrebu bezodkladného zásahu zo strany súdu. Povinnosť pri podaní takého návrhu osvedčiť potrebu bezodkladnej úpravy pomerov v rozsahu ustanovenia § 326 CSP a opísanie rozhodujúcich skutočností odôvodňujúcich potrebu neodkladnej úpravy pomerov sú potrebné aj preto, lebo súd v konaní o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia nevykonáva dokazovanie, nevypočúva účastníkov konania a rozhoduje len na základe osvedčenia relevantných skutočností bez pojednávania. Inštitút neodkladného opatrenia predpokladá absenciu vážnejších pochybností o potrebe a dôvodnosti jeho uplatnenia. Keďže dôvodnosť nariadenia neodkladného opatrenia musí byť zjavná zo samotného návrhu na jeho nariadenie, resp. aj z písomných dôkazov k nemu pripojených, návrh na nariadenie neodkladného opatrenia musí obsahovať výstižný popis skutočností objasňujúcich stav a pomery účastníkov v čase rozhodovania súdu a tieto tvrdenia musia byť riadne osvedčené, čo tu chýba, keďže ako dôkaz matka predložila len rodný list maloletého. V návrhu popísané skutočnosti nemôžu vyvolávať pochybnosti o bezodkladnej potrebe využitia procesného inštitútu neodkladného opatrenia, pretože tento sa má uplatňovať len výnimočne, a to výlučne len v prípadoch riadneho preukázania stavu bezodkladnej potreby úpravy pomerov tak, aby sa zamedzilo jeho zneužitiu. Inštitút neodkladného opatrenia neslúži na to, aby nahrádzal rozhodnutie vo veci samej, ale na

-7-

4P/17/2022

to, aby súd neodkladne zasiahol v prípade, že dochádza k ohrozeniu práv maloletých detí a sú splnené všetky podmienky na jeho vydanie - čo nie je daný prípad. Konania vo veci samej- vo veciach starostlivosti súdu o maloletých sú zo zákona prednostné, koná sa v nich rýchlo, je možné uplatniť v rámci nich modely interdisciplinárnej spolupráce (cochemskú prax, v rámci toho vyskúšať napr. úpravu stretávania s dieťaťom na skúšku a podobne), pracovať s rodičmi, zistiť ich stanoviská, dôvody problému, snažiť sa ich viesť k dohode, na čo v konaní o neodkladnom opatrení nie je vzhľadom na zákonnú lehotu a limity priestor. Preto rozhodnutie formou neodkladného opatrenia, takpovediac od stola, bez komplexnej

znalosti veci je možné skutočne len v odôvodnených, naliehavých, nevyhnutných prípadoch. Tu nebolo obsahom návrhu, ku ktorému okrem rodného listu maloletého neboli predložené žiadne dôkazy na preukázanie tvrdení matky osvedčené, že ide o taký prípad.

29. V tomto prípade neboli splnené zákonné podmienky pre nariadenie neodkladného opatrenia v súlade s návrhom matky a doposiaľ zistené skutočnosti neosvedčujú nalievajú potrebu okamžitého zásahu súdu, keďže chýba osvedčenie, žeby práva a oprávnené záujmy maloletého boli bezprostredne ohrozené. Vzhľadom na rýchlosť konania o neodkladnom opatrení, vyžadovanú procesnými predpismi (CSP, CMP), nemôže byť aktivita navrhovateľa nahradzovaná ani v rámci vyšetrovacej zásady, ktorá ovláda mimosporové konanie aktivitou súdu. V tomto smere treba podotknúť, že zákon z tohto dôvodu ani nepredpokladá, že by pri rozhodovaní o neodkladnom opatrení, o ktorom súd má rozhodnúť v lehote 7, resp. 30 dní, mal vykonávať dokazovanie. V konaní o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia má dokazovanie povahu osvedčovania, to znamená, že súd na základe dostupných dôkazných prostriedkov zisťuje najvýznamnejšie relevantné skutočnosti, pričom nemusí dodržať formalizovaný postup štandardného procesného dokazovania. Osvedčené skutočnosti následne spĺňajú atribút vysokej pravdepodobnosti a súd z nich pri rozhodovaní vychádza. Dosiachnutie náležitej miery pravdepodobnosti rozhodujúcich skutočností z hľadiska procesného a hmotného práva legitimizuje vyhovujúci výrok, resp. výrok zamietavý. Posúdenie, či je v konkrétnom prípade nevyhnutná bezodkladná ingerencia do pomerov účastníkov, je ponechané na úvahu súdu, pričom v konaniach starostlivosti súdu o maloleté deti súd posudzuje nevyhnutnosť nariadenia neodkladného opatrenia z hľadiska záujmov maloletého dieťaťa, ktoré však nie je možné stotožňovať so subjektívnymi predstavami rodičov o realizácii ich rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu.

30. Matka súdu neosvedčila, že v rodine existuje taká situácia, pre ktorú je potrebné upravovať výkon rodičovských práv a povinností formou neodkladného opatrenia. „Vo veciach starostlivosti súdu o maloleté deti sa nevyhnutnosť nariadiť neodkladné opatrenie posudzuje vždy z hľadiska záujmu maloletých detí, ktorý je prioritný, nadradený akémukoľvek inému záujmu, ktorá skutočnosť vyplýva aj z Čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa. Len v prípade osvedčenia bezprostredného ohrozenia maloletého dieťaťa, či osvedčenia iného závažného dôvodu, je na mieste rozhodnúť neodkladným opatrením“ (viď bod 20. odôvodnenia uznesenia Krajského súdu v Trnave sp.zn.26CoP/31/2022).

31. Naliehavosť, nevyhnutnosť úpravy nebola osvedčená ani pokiaľ ide o otázku stretávania otca s maloletým, kde súd opätovne poukazuje na správu kolízneho opatrovníka a samotné vyjadrenia matky v nej.

32. Vzájomná radosť rodiča a dieťaťa z blízkosti toho druhého je základným prvkom rodinného života. Je chránená čl. 8 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv

-8-

4P/17/2022

a základných slobôd. Z tohto článku vyplýva tiež pozitívny záväzok štátu chrániť záujmy rodiny a prispievať aktívne k udržiavaniu a obnovovaniu rodinnoprávnych väzieb. Právo styku a zásady jeho správneho výkonu sa premietajú aj do judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorý opakovane konštatoval, že „je v záujme dieťaťa, aby udržovalo rodinné vzťahy s odlúčeným rodičom a aby nebolo odtrhnuté od svojich koreňov“ (Gorgulu v.Nemecko-Sťažnosť č.74969/01), resp. že „dieťa má právo na to, aby dostalo príležitosť rozvíjať svoj vzťah ku každému z rodičov a prejavíť svoje city skutočne slobodne bez akéhokoľvek vonkajšieho tlaku zo strany druhého rodiča“.

33. Rodičovský vzťah je jeden z najdôležitejších spoločenských vzťahov, ktorý do značnej miery formuje osobnosť dieťaťa. Jeho narušeniam je potrebné predchádzať hlavne tým, že dieťaťu a jeho rodičovi sa vytvorí dostatočný priestor na trávenie spoločného času, s výnimkou prípadov, ak rodič svojim správaním ohrozuje život, zdravie či priaznivý vývin dieťaťa. Ideálnym riešením otázky styku rodiča s dieťaťom je jej úprava dohodou rodičov. Pokiaľ rodičia nie sú schopní na stretávaní sa dohodnúť, rozhodne autoritatívne súd, nakoľko bez takého rozhodnutia vzniká potenciálna možnosť ďalších konfliktov. Ak však k tomu má dôjsť formou neodkladného opatrenia, nie rozhodnutím vo veci samej, treba osvedčiť, že také bezodkladné rozhodnutie je potrebné, že záujem na zistení stanoviska, možností a názoru oboch rodičov na otázku stretávania a komplexné zistenie skutočného stavu veci musí ustúpiť nalievavosti a nevyhnutnosti úpravy, čo nie je tento prípad.

34. Podľa čl. 3 ods.1 Dohovoru o právach dieťaťa, záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akýchkoľvek postupoch týkajúcich sa detí, či už vykonávaných súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

35. Podľa čl. 5 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rodine“), záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä

- a) úroveň starostlivosti o dieťa,
- b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava,
- c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa,
- d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa,
- e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou,
- f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa,
- g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny,
- h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami,
- i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

36. Keďže neodkladné opatrenie je možné nariadiť aj v prípadoch týkajúcich sa starostlivosti o maloleté deti za predpokladu, že pomery maloletého je nevyhnutné upraviť bezodkladne, súd skúmal záujem maloletého dieťaťa na nariadení navrhovaného neodkladného opatrenia, ktorý bude daný predovšetkým vtedy, ak tento záujem maloletého bude narušený alebo ohrozený v prípade absencie bezodkladnej úpravy jeho pomerov. Účelom neodkladných

-9-

4P/17/2022

opatrení vo veciach maloletých je poskytnutie aj preventívnej ochrany ich právam a záujmom ešte pred ich porušením či ohrozením. V prípade nariadenia neodkladných opatrení vo veci starostlivosti o maloleté deti je predovšetkým potrebné osvedčiť naliehavosť situácie, a z toho vyplývajúcu potrebu úpravy práv a povinností voči deťom, a to s ohľadom na záujem maloletých detí. Krátka lehota na rozhodovanie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia nevytvára priestor pre plnohodnotné dokazovanie. S poukazom na dané časové obmedzenie súd rozhoduje o neodkladnom opatrení na základe osvedčenia podstatných skutočností vyplývajúcich z návrhu na jeho nariadenie a priložených listín.

37. Ak matka poukázala na to, že otec vzhľadom k svojej povahe potrebuje mať autoritou, akou je súd upravený styk s maloletým, tak tu súd uvádza, že všeobecné úvahy a východiská uvedené matkou v návrhu sú správne. Aj prístup matky, ktorá si uvedomuje význam oboch rodičov pre život a vývoj dieťaťa treba hodnotiť pozitívne, ale ak matka uvádza, že by uvítala striktnú úpravu stretávania syna s otcom, tak na to, aby bolo možné upraviť otázku stretávania práve neodkladným opatrením by muselo byť osvedčené, že nie je možné čakať na rozhodnutie vo veci samej, čo nie je tento prípad, ak sama matka pred kolíznym opatrovníkom podľa jeho správy mala uviesť, že situácia nie je až tak vyhrotená, aby sa riešila urýchlene, neodkladným opatrením, že dieťa nepociťuje konflikty medzi rodičmi a že zvažuje skôr podanie návrhu vo veci samej s uprednostnením dohody rodičov.

38. Vzhľadom na všetko uvedené súd návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol, lebo neboli splnené zákonné podmienky pre jeho nariadenie. Ak by po vydaní tohto uznesenia došlo k zmene skutkových okolností významných pre rozhodnutie, nič nebráni matke podať nový návrh na nariadenie neodkladného opatrenia (§ 329 ods.3 CSP). V prípade, že budú na to dôvody, nič jej nebráni iniciovať konanie vo veci samej, vo veci úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému. Vzhľadom na dikciu § 36 ods.1 Zákona o rodine, vyjadrenie matky pre kolízneho opatrovníka, že taký návrh zvažuje a vyjadrenie v článku III odsek 1 posledná veta návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia súd nezačínal také konanie z úradnej povinnosti, keď ani sama matka nateraz taký návrh nepovažovala za nevyhnutný a ten nebol podaný ani s návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia.

39. O trovách konania rozhodol podľa ustanovenia § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu možno podať odvolanie do 15 dní od dňa jeho doručenia na Okresný súd Svidník.

V odvolaní sa má uviesť ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, spisová značka konania, ďalej sa má uviesť proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Odvolanie musí byť podpísané.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,

-10-

4P/17/2022

- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 62 CMP Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci. Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.

V odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy.